

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ โนนดินแดง จังหวัด บุรีรัมย์
ข้อมูล ณ วันที่ ๘ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายมีฆวน แพทย์ประสาท.....
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๑๙ ม.๑๐ ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์.....
โทรศัพท์ ๐๘๖-๔๐๑๘๕๑๐ Facebook ...มีฆวน แพทย์ประสาท... Line-.....
- เกิด พ.ศ. ๒๕๑๗ ปัจจุบันอายุ ๕๑ ปี
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา กำลังศึกษาระดับปริญญาเอก
สถาบันการศึกษาสถานันศาสนาสุทธไทย จังหวัดเพชรบูรณ์
คณะ/สาขาวิชา ศาสนศาสตร์
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ อาจารย์
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ...๑๘๐,๐๐๐.....บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๘.....



ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ไร่นาสวนผสม/เกษตรผสมผสาน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

การผลิตแบบไร่นาสวนผสมที่รวมการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และแปรรูปผลผลิตในแปลงเดียวกัน.....

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน๖.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ระบบการเกษตรแบบผสมผสาน
๒. การทำสอร์โหม่น น้ำหมักจากวัสดุธรรมชาติ
๓. ปุ๋ยโบกาฉิ
๔. เตาเผาขยะชีวมวล
๕. การปลูกข้าว SRI ประณีต
๖. การทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๑.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๑.....หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรการเกษตรสมัยใหม่
ควบคู่กันการอนุรักษ์ธรรมชาติแบบวิถีดั้งเดิม

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวนหลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวนหลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการเกษตรสมัยใหม่ควบคู่กันการอนุรักษ์ธรรมชาติแบบวิถีดั้งเดิม วัตถุประสงค์: เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรยั่งยืนให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ โดยเน้นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด พร้อมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และลดการพึ่งพาสารเคมี เนื้อหา: ครบรอบคุณภาพการเรียนรู้ทั้ง ๖ ฐาน ได้แก่ ระบบการเกษตรแบบผสมผสาน, การทำสอร์โหม่น/น้ำหมักจากวัสดุธรรมชาติ, การทำปุ๋ยโบกาฉิ, การใช้เตาเผาขยะชีวมวล, ระบบข้าว SRI ประณีต, และการทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น รูปแบบการถ่ายทอดความรู้: เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by doing) โดยเกษตรกรต้นแบบจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตรง พร้อมทั้งเปิดให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติในฐานเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในพื้นที่ของตนเอง.....

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) บัณฑิตของวิทยาลัยจากพ่อ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการระดับจังหวัด โดยดำเนินงานผ่านแนวทาง ดังนี้: ๑. เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ ศพก.แปลงใหญ่ ระดับจังหวัด ตามวาระที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับทราบนโยบาย แนวทาง และเป้าหมายการพัฒนาเกษตรระดับพื้นที่ ๒. นำเสนอข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ เช่น สภาพภูมิประเทศ ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร ตลอดจนแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชนต่อที่ประชุม เพื่อให้การจัดทำแผนมีความเหมาะสมกับบริบทจริง ๓. ให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดกิจกรรมและงบประมาณ โดยเฉพาะในประเด็นการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้เป็นกลไกถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรในพื้นที่ ๔. ร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอและจังหวัด ในการ

ออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองต่อเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น การลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต และสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร.....

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการราย ศพก. มีลักษณะเป็นการดำเนินการโดยศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้วยตนเอง โดยเกษตรกรต้นแบบของศูนย์เป็นผู้กำหนดทิศทางและกิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ศักยภาพของศูนย์ ประธาน ศพก. และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา สนับสนุนข้อมูลเชิงวิชาการ แนวทางการวางแผน และเป็นผู้ประสานให้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง ศพก. กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด และหน่วยงานภาคีอื่น ๆ.....



ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายมีขวาน แพทย์ประสาทมียแรงบันดาลใจจากพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ และปัญหาการขาดแคลนน้ำและต้นทุนสูงในการทำเกษตรแบบเดิม จึงหันมาใช้แนวคิดเกษตรผสมผสานและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ เริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของนายมีขวาน แพทย์ประสาทม มาจากสภาพปัญหาในพื้นที่ตำบลฉางรวง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอนุรักษ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ที่มีภูเขาสลับที่ราบและลำน้ำฉางรวงไหลผ่าน แต่ในช่วงฤดูแล้งมักประสบปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค นอกจากนี้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายซึ่งเหมาะกับการปลูกพืชไร่และทำนา แต่การพึ่งพิงวิธีเดิมๆ อาจไม่ยั่งยืน จึงเกิดแรงบันดาลใจในการหาวิธีการเกษตรที่ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและรายได้ที่ยั่งยืนให้แก่ตนเองและชุมชน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาหลักคือการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง แม้จะมีลำคลองหลายสาย และความต้องการที่จะลดต้นทุนการผลิต รวมถึงความตระหนักในการฟื้นฟูป่าต้นน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตอนุรักษ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ปัญหาเหล่านี้ผลักดันให้นายมีขวานหันมาศึกษาและประยุกต์ใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยีการเกษตรยั่งยืน เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในพื้นที่ และลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การนำน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์จากวัสดุเหลือใช้มาใช้ ใช้เตาเผาชีวมวลผลิตถ่านและน้ำส้มควันไม้ป้องกันศัตรูพืช ปลูกข้าวแบบ SRI ลดเมล็ดพันธุ์และน้ำ แต่เพิ่มผลผลิต การแปรรูปน้ำมันมะพร้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต.....

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสารบำรุงพืช: เริ่มจากการรวบรวมเศษพืชเหลือใช้ในแปลง เช่น ฟางข้าว ใบไม้ เศษอาหาร นำมาผ่านกระบวนการหมักเพื่อผลิตน้ำหมัก ฮอร์โมน และปุ๋ยโบกาฉิ โดยใช้จุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพในการย่อยสลาย เพื่อให้ได้ปุ๋ยและสารบำรุงที่มีคุณภาพสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม.....

การใช้เตาเผาชีวมวลและน้ำส้มควันไม้: มีการสร้างเตาเผาชีวมวลเพื่อเปลี่ยนเศษไม้หรือเศษพืชให้เป็นถ่านชีวมวล ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงได้ ส่วนน้ำส้มควันไม้ที่ได้จากกระบวนการเผาไหม้ จะถูกนำมาใช้เป็นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสารบำรุงพืชอินทรีย์.....

ระบบข้าว SRI (System of Rice Intensification): มีการเตรียมแปลงนาโดยเน้นการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ใช้กล้าข้าวอายุน้อยปักดำแบบต้นเดียวในระยะห่างที่เหมาะสม มีการจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง และมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งช่วยลดการใช้น้ำ ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตต่อไร่

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

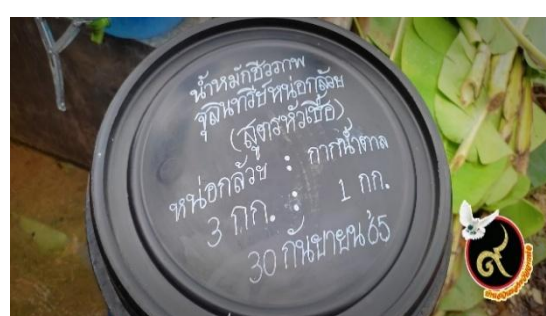
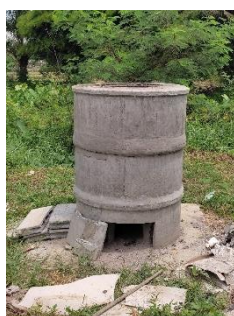
การปรับปรุงบำรุงดิน: เน้นการวิเคราะห์ดินเพื่อทราบสภาพธาตุอาหารในดิน และปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดการใช้ปุ๋ยเคมี

การเลือกพันธุ์พืช: เลือกใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศในพื้นที่ และมีคุณสมบัติทนแล้ง ต้านทานโรคและแมลงศัตรูพืช โดยเฉพาะพืชใช้น้ำน้อยและพืชเศรษฐกิจทนแล้ง

การจัดการน้ำ: พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กและฝายชะลอน้ำ เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง และนำเทคโนโลยีการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพมาใช้ เช่น การให้น้ำแบบประหยัด

การควบคุมศัตรูพืชแบบชีววิธี: เน้นการใช้สารชีวภัณฑ์จากธรรมชาติ เช่น น้ำส้มควันไม้ หรือการปลูกพืชไล่แมลง เพื่อลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

การทำเกษตรผสมผสาน: จัดสรรพื้นที่อย่างเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการทำประมง เพื่อให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันในระบบนิเวศ ลดความเสี่ยงจากราคาผลผลิตชนิดเดียว และสร้างรายได้ที่หลากหลาย



๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑๐ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) พืชผักต่าง ๆ ผักคะน้า ผักชีลาว แมงลัก กวางตุ้ง พริก มะเขือ ถั่วพู
พื้นที่ปลูกจำนวน ๒ งาน

๑.๒) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๓ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาดุก จำนวน ๒,๕๐๐ บาท

๒.๒) ปลานิล จำนวน ๒,๓๐๐ บาท

๓) สินค้าเกษตร อื่น ๆ ชาใบหม่อน ชาใบดาวอินคา น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ๑๐๐% ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก สะเดา ฮอโมนไข่ สมุนไพร ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๗ ชนิด

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ๓ มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) พืชผักต่าง ๆ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท/ไร่

๑.๒) ปลาดุก เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท

๑.๓) ปลานิล เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๔) ชาใบหม่อน เป็นเงิน ๕๐๐ บาท

๑.๕) ชาใบดาวอินคา เป็นเงิน ๕๐๐ บาท

๑.๖) น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ๑๐๐% เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท

๑.๗) ปุ๋ยหมัก น้ำหมักสะเดา ฮอโมนไข่ สมุนไพร เป็นเงิน ๕๐๐ บาท

รวมต้นทุนการผลิต ๑๗,๕๐๐ บาท

รายได้ ๗๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พริก มะเขือ ถั่วพู

เฉลี่ยรายได้วันละ ๓๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักสะเดา ฮอโมนไข่ สมุนไพร

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๔๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ปลาดุก ปลานิล ชาใบหม่อน ชาใบดาวอินคา น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ๑๐๐%

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๕,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๔,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง:

- มีสุขภาพที่ดีขึ้นจากการลดการสัมผัสสารเคมี
- มีรายได้ที่มั่นคงและหลากหลายจากระบบเกษตรผสมผสาน
- มีความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตรแบบยั่งยืนมากขึ้น
- มีความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถเป็นแบบอย่างและช่วยเหลือผู้อื่นได้

ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น:

- เกษตรกรในพื้นที่และเครือข่าย ศพก. จำนวน ๑๖ ศูนย์ ได้รับความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรที่สามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้
- เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็ง
- เป็นแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรายอื่นหันมาทำการเกษตรแบบยั่งยืนมากขึ้น

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน:

- ชุมชนมีอาหารที่ปลอดภัยและมั่นคง
- เกิดการสร้างงานและรายได้ในชุมชน
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนได้รับการฟื้นฟูและอนุรักษ์
- ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ลดการใช้สารเคมี: การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ และน้ำส้มควันไม้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ช่วยลดปริมาณสารเคมีที่ปนเปื้อนในดิน น้ำ และอากาศ ซึ่งส่งผลดีต่อระบบนิเวศโดยรวม.....

การจัดการของเสีย: การนำเศษพืชและขยะชีวมวลมาใช้ประโยชน์ในการทำปุ๋ยและเชื้อเพลิง เป็นการลดปริมาณขยะและของเสียทางการเกษตร.....

การอนุรักษ์น้ำ: การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ฝายชะลอน้ำ และการจัดการน้ำในระบบข้าว SRI แบบเปียกสลับแห้ง ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นในพื้นที่และประหยัดการใช้น้ำ.....

ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ: กิจกรรมของศูนย์เรียนรู้สอดคล้องกับแนวทางการฟื้นฟูป่าต้นน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตอนุรักษ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อความสมดุลของระบบนิเวศในระยะยาว.....

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นจากการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำดีขึ้นจากการลดการปนเปื้อนสารเคมี ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากระบบนิเวศมีความสมบูรณ์มากขึ้น ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการลดการเผาเศษพืช และการใช้พลังงานทางเลือก.....

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงสภาพภูมิประเทศ สภาพดิน ปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และศักยภาพของพื้นที่ตำบลลำนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อมูลเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรได้อย่างตรงจุด.....

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้บ้านสวนของชาวนาจากพ่อ เป็นจุดศูนย์กลางในการอบรมและศึกษาดูงานด้านการเกษตรยั่งยืน และเกษตรผสมผสาน เกษตรกรต้นแบบได้ทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตรงให้กับ เกษตรกรในพื้นที่ โรงเรียน และผู้สนใจทั่วไป โดยมีผู้เข้าศึกษาดูงานและอบรมจากหน่วยงานต่างๆ และประชาชน ทั่วไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นที่ประจักษ์จากการมี ศพก.เครือข่ายถึง ๑๖ ศูนย์

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึง การรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในพื้นที่ที่ประสบปัญหาต่างๆ.ทางการเกษตร โดยเฉพาะปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำ การปรับปรุงดิน การควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีธรรมชาติ และการทำเกษตรผสมผสาน ความรู้และประสบการณ์ของท่านช่วยให้เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาการผลิตของตนเองได้

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์ฯ เป็นแหล่งข้อมูลและองค์ความรู้ด้านการเกษตรยั่งยืนที่สำคัญในพื้นที่ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านวิชาการเกษตรใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การจัดอบรม การจัดทำสื่อความรู้ หรือการให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรใน ชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไป ปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางในการขยายผล: มีการขยายผลองค์ความรู้ผ่านการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตใน แปลงเรียนรู้ และการเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย ศพก. ซึ่งมี ๑๖ ศูนย์เครือข่าย เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกร ที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่อ เกษตรกรจำนวนมากในชุมชนได้นำองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ได้รับจาก ศพก. ไป ปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเอง เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง การจัดการน้ำแบบประหยัด หรือการทำ เกษตรผสมผสาน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ เกษตรกรเหล่านั้นสามารถลดต้นทุนการ ผลิต เพิ่มผลผลิต และมีสุขภาพที่ดีขึ้นจากการลดการใช้สารเคมี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของ เกษตรกรและชุมชนดีขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

บทบาทอย่างแข็งขันในการร่วมพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ โดยทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคีต่างๆ เพื่อวางแผนและดำเนินกิจกรรมที่ตอบสนอง ความต้องการของเกษตรกรในชุมชน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในฐานะประธานคณะกรรมการ ศพก. นายัมมฉวนเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักในการบริหารจัดการและวาง แผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยมีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำการเกษตรแบบยั่งยืนให้กับสมาชิกและ เกษตรกรทั่วไป

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน มีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรของชุมชน โดยเฉพาะการได้เห็นเกษตรกรนำองค์ความรู้จากศูนย์ฯ ไปปรับใช้และเห็นผลสำเร็จจริง ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขามีความมั่นคงและยั่งยืนมากขึ้น การได้เป็นผู้ให้และเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น ถือเป็นความสุขและความภาคภูมิใจสูงสุด

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

การเป็นประธานคณะกรรมการ ศพก. และในรูปแบบไม่เป็นทางการ โดยเป็นบุคคลที่เกษตรกรให้ความเชื่อถือและเข้ามาขอคำปรึกษาอยู่เสมอ ท่านเป็นผู้ริเริ่มและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในภาคการเกษตรของชุมชน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ได้นำคำแนะนำพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ ๙ มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและพัฒนาศูนย์เรียนรู้ โดยอุทิศตนและเวลาส่วนตัวในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งปันประสบการณ์ และเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้ามาศึกษาเรียนรู้ในพื้นที่ศูนย์ฯ อย่างไม่หวังผลตอบแทน เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และเกิดประโยชน์สุขแก่ส่วนรวมอย่างแท้จริง ซึ่งสะท้อนถึงน้ำใจแห่งการให้และจิตอาสาอันเป็นที่ประจักษ์ในชุมชน



๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ยึดมั่นในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พึ่งพาตนเอง พัฒนาอย่างยั่งยืน และมุ่งมั่นทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ด้วยความเพียรพยายามและความเข้าใจในธรรมชาติ สานต่อศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติเพื่อความอยู่ดีกินดีของเกษตรกรและชุมชนอย่างมั่นคง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

เกษตรกรต้นแบบ (นายมีชัยวาน แพทย์ประสาธ) เกษตรอำเภอโนนดินแดง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรเครือข่าย ศพก. และเกษตรกรในพื้นที่

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการ: การสัมภาษณ์เชิงลึกกับเกษตรกรต้นแบบ การสนทนากลุ่มกับเกษตรกรเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้อง การสำรวจข้อมูลจากเอกสารและการดำเนินงานของศูนย์ฯ การสังเกตการณ์ในพื้นที่จริง เครื่องมือที่ใช้: แบบฟอร์มสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แผนที่ แผนที่ผังศูนย์เรียนรู้ และการบันทึกภาพถ่าย

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค: (ระบุตามสถานการณ์จริง เช่น) การนัดหมายเวลาที่เหมาะสมกับเกษตรกร การรวบรวมข้อมูลเชิงตัวเลขที่ชัดเจนสำหรับการเปรียบเทียบ ข้อเสนอแนะ: ควรมีการบันทึกข้อมูลผลผลิต ต้นทุน และรายได้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำมาวิเคราะห์ผลสำเร็จเชิงประจักษ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ควรมีการจัดทำแผนการถอดบทเรียนที่ละเอียดและสื่อสารกับผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย



*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก